

SE
SOBOTOU
V PRŮBĚHU
STALETÍ

S H A B B A T

Z RÁJE
DO RÁJE 3. 2024 | Příloha

IMPRESUM

Příloha k časopisu Z ráje do ráje 3 2024

Adresa redakce:

Vydavatelství a nakladatelství
Ráj - Juřicová Marcela
Lubenská 630
73911 Frýdlant nad Ostravicí

Tel.: 00420 773 068 047

E-mail: jaromar66@vodafone.de

IČ: 02291959

MK ČR E 15637; ISSN 1801-0059

Titulní strana: ADOBE STOCK - ANASTASIA | ADOBE STOCK - WEB BUTTONS INC

Layout: Waldemar Laufersweiler

SE SOBOTOU V PRŮBĚHU STALETÍ

*Historické důkazy ukazují, kde
se Sobota dodržovala od raných
křesťanských dob až po současnost
Gordona Anderson*

Bůh působivě zachoval svůj svatý Sabat v průběhu staletí až do dnešního dne.

Ačkoli byly spisy mučedníků často vystaveny plamenům nebo jinak zničeny, máme dostatek důkazů o křesťanech zachovávajících sobotu: Ve spisech z vlastních per těch, kteří přežili pronásledování, a v některých případech zmínky o sobotě najdeme dokonce ve zprávách od jejich nepřátel.

Valdenští byli po staletí známí tím, že dodržovali sobotu. Proto se jim často říkalo sabbati nebo insabbati. Pod ochranou italských, francouzských a švýcarských Alp se po staletí vzpírali římským ediktům.

Sobota dodržovaly celé země: V Čechách (Česká republika) a ve Skotsku se sabat dodržovala až do 12. století. V Habeši (Etiopie) dokonce až do 17. století.

Důkazy z východní církve jsou fascinující. Protože lidé v Persii, Číně a Indii přijali sabat velmi brzy.

Níže jsou uvedeny jen některé z mnoha stovek historických dokumentů, které existují pro sabat. Nejsou to spisy Židů zachovávajících sobotu, ale výhradně křesťanů v celé křesťanské éře, kteří slavili sobotu, kterou jejich Pán a Mistr Ježíš také zachovával.

PRVNÍ STOLETÍ

Raní křesťané

„Pak duchovní potomci Abrahama uprchli do Pelly na druhé straně Jordánu, kde našli bezpečné útočiště a mohli sloužit svému Mistrovi a zachovávat jeho sobotu.“¹

„Sedmý den sabat byl slaven... Ježíšem, apoštoly a prvními křesťany, dokud koncil v Laodiceji jeho zachování prakticky nezrušil.“²

DRUHÉ STOLETÍ

Raní křesťané

„Sobota byla pevným poutem... a svěcením soboty následovali nejen příklad, ale také Ježíšovo přikázání.“³

„Křesťané z pohanů také zachovávali sobotu.“⁴

Východní církve

„Je jisté, že sabat starověku... byl dodržován křesťany východní církve více než tři sta let po smrti našeho Spasitele.“⁵

TŘETÍ STOLETÍ

Afrika – Alexandrie

„Zachování soboty se hodí pro každého spravedlivého mezi svatými. Proto pro Boží lid zůstává sabatismus, tedy dodržování sabatu [Židům 4,9: XNUMX].“⁶

Od Palestiny po Indi (východní církve)

„Už v roce 225 n. l. existovaly velké diecéze nebo sdružení východní církve (zachovávající sabat) od Palestiny po Indii.“⁷

Indie – buddhistický spor (220 n. l.)

»Dynastie Kushan ze severní Indie svolala slavnou radu buddhistických kněží ve Vaisalii, aby dosáhla jednoty mezi buddhistickými mnichy při zachování jejich týdenního sabatu. Na některé z nich starozákonní spisy tak zapůsobily, že začali zachovávat sobotu.«⁸

ČTVRTÉ STOLETÍ

Itálie a Orient (4. století)

„[Sabat] byl běžnou praxí ve východních církvích a některých západních církvích...“⁹

Orient a téměř celý svět

„Starověcí křesťané zachovávali sobotu velmi úzkostlivě... Je jisté, že všechny církve na východě a ve většině světa dodržovaly sobotu.“¹⁰

Etiopie

„Po více než sedmnáct století slavila etiopská církev sobotu jako svatý den čtvrtého přikázání.“¹¹

Arábie, Persie, Indie, Čína

„Mingana ukazuje, že v roce 370 našeho letopočtu bylo etiopské křesťanství (zachovávající sabat) tak populární, že jeho slavný vůdce Musaeus hodně cestoval na Východ a pracoval pro církve v Arábii, Persii, Indii a Číně.“¹²

Itálie – Milán

»Slavný milánský biskup Ambrož řekl, že v Miláně zachovával sobotu,

ale v Římě neděli. To dalo vzniknout rčení: ‚Když jsi v Římě, dělej to, co dělají Římané!‘ (anglicky: ‚Other countries, other - Jiné země-jiné zvyky‘)¹³

Španělsko – synod Elvira (305 n. l.)

„Bylo rozhodnuto, že falešné učení, to je půst musí být vykonáván každou sobotu, toto bylo zpochybněno.“ Toto rozhodnutí synodu bylo zavedeno římskou církví, která ustanovila sobotu jako den půstu, aby ji ponížila a odstranila radost z tohoto dne.

Persie - 40 let pronásledování za Shapura II (335-375 nl)

„Oni [křesťané] pohrdají naším bohem slunce, v sobotu pořádají bohoslužby a znesvěcují svatou zemi, protože v ní pohřbívají své mrtvé.“¹⁴

„Copak Zarathustra, svatý zakladatel naší božské víry, už před tisíci lety neposvětil neděli na počest slunce a nenahradil sobotu Starého zákona nedělí?“¹⁵

Laodicejský koncil (365 n. l.)

»Kánon 16–V sobotu by se měla nahlas číst evangelia a další části Písma...Kánon 29 – Křesťané by v sobotu neměli napodobovat Židy a zahálet, ale v ten den by měli pracovat; Měli by ale zvláště ctít Den Páně a jako křesťané pokud možno v něm nepracovat.¹⁶

PÁTÉ STOLETÍ

Konstantinopol

„Lid z Konstantinopole a téměř všude se schází jak o sabatu, tak

v první den v týdnu; zvyk, kterému se v Římě ani Alexandrii nevěnuje žádná pozornost.¹⁷

Papež Innocent (402–417)

„Innocent nařídil, že půst musí být vždy vykonáván v sobotu nebo v sabatu.“¹⁸

Afrika

„Augustin si posteskl, že jedna ze dvou sousedních církví v Africe světlí sedmý den, sabat, zatímco druhá se o něm postí.“¹⁹

Křest

„Židovské slavení sabatu udržovala křesťanská církev až do 5. století.“²⁰

„Za dnů Jeronýma (420 n. l.) i ti nejzbožnější křesťané vykonávali v neděli běžnou práci.“²¹

Španělsko (400 n. l.)

»Ambrož světlí sedmý den jako sobotu (jak sám řekl). Ambrož měl velký vliv ve Španělsku, kde se také dodržoval sobotní sabat.“²²

ŠESTÉ STOLETÍ

Skotská církev

„V tomto případě církev pravděpodobně následovala zbytky zvyků, které nacházíme v rané keltské církvi v Irsku: Zachovávali sobotu a odpočívali v ní od veškeré své práce.“²³

Irsko

„V rané keltské církvi v Irsku byla dnem odpočinku sobota neboli sabat.“²⁴

Řím

Kolem roku 590 n. l. papež Řehoř v dopise římskému lidu označil za „proroky Antikrista“ ty, kteří tvrdili, že sedmého dne se nemá dělat žádná práce.²⁵

SEDMÉ STOLETÍ

Skotsko a Irsko

Raná keltská církev v Irsku a Skotsku zjevně slavila sobotu, židovský sabat, jako den odpočinku. Čtvrté přikázání bylo doslovně dodržováno sedmého dne v týdnu.²⁶

Řím

Papež Řehoř I. (590-604 n. l.) napsal prohlášení proti „římským občanům, kteří zakazují vykonávat jakoukoli práci v sabatu“.²⁷

OSMÉ STOLETÍ

Persie a Mezopotámie

„Perské kopce a údolí Tigridu a Eufratu se odrážely v jejich písních chvály. Peršané přinášeli úrodu a platili desátky. O sabatu chodili do svých chrámů uctívat Boha.“²⁸

Indie, Čína, Persie

»Zachovávání sedmého dne sabatu bylo rozšířené a trvalé mezi věřícími východní církve a Tomášovými křesťany v Indii, kteří nikdy nebyli spojeni s Římem. Podržely si ho také skupiny, které se oddělily od Říma po Chalcedonském koncilu, jmenovitě Etiopané, syrští pravoslavní, maronité a Arméni.«²⁹

Čína (781 n. l.)

V roce 781 n. l. byl do mramoru vytesán slavný čínský památník, aby zaznamenal růst křesťanství v Číně. Nápis byl objeven během vykopávek poblíž města Xi'an v roce 1625. Na něm stálo: „Sedmého dne přinášíme oběti, když jsme očistili svá srdce a obdrželi odpuštění za své hříchy.“³⁰

DEVÁTÉ STOLETÍ

Bulharsko

„Na začátku evangelizace Bulharska se učilo, že v sobotu se nemá pracovat.“³¹

Papež Mikuláš I. napsal v dopise bulharskému chánovi Borisovi I.: „Člověk si musí v neděli odpočinout od práce, ale ne o sabatu.“³²

Konstantinopol

Konstantinopolský patriarcha Fotios I. obvinil papežství [na protisynodu, který sesadil Mikuláše]: „V rozporu s církevním právem přiměli Bulhary, aby se o sabatu postili.“³³

Athingan/Melchisedekité – nedotknutelní (Anatolie)

Kardinál Hergenrother říká, že udržovali blízký vztah s císařem Michaellem II. (821–829) a dosvědčuje, že zachovávali sobotu.³⁴

Bulharsko

V 9. století poslal papež Mikuláš I. vládnoucímu bulharskému chánovi dlouhý dokument, ve kterém řekl, že se nemá pracovat v neděli, ale o sabatu. Hlava řecké církve se cítila dotčena vměšováním papežství a prohlásila papeže za exkomunikovaného.³⁵

DESÁTÉ STOLETÍ

Skotsko

„Pracovali v neděli, a zachovávali sobotu jako sabat.“³⁶

Kurdistán – východní církve

»Nestoriáni nejedí vepřové maso a zachovávají sobotu. Nevěří v ušní zpověď ani očistec.“³⁷

Valdenští

„Protože nezachovávali jiný den odpočinku než sobotu, byli nazýváni Insabathas.“³⁸

JEDENÁCTÉ STOLETÍ

Skotsko

„Věřilo se, že sobota je pravým sabatem, kdy by se člověk měl zdržet práce.“³⁹

Synod v Clermontu (1095 n. l.)

„Během první křížové výpravy vydal papež Urban II. na synodě v Clermontu dekret o zrušení sabatu ke cti Panny Marie.“⁴⁰

Konstantinopol

„Protože zachováváte sobotu s Židy a Den Páně s námi, zdá se, že napodobujete nazaretskou sektu.“⁴¹ – Nazaréní byli křesťanské náboženské společenství.

Řecká církev

„Jak každý ví, mezi Řeky a Římany probíhá ostrý spor o dodržování sabatu.“⁴² – O oddělení řecké církve od římské v roce 1054

DVANÁCTÉ STOLETÍ

Lombardie

„Stopy strážců sabatu lze nalézt v dobách Řehoře I., Řehoře VII. a ve 12. století v Lombardii.“⁴³

Valdenští

Robinson referuje o některých valdenských v Alpách – Nazývá je sabbati, sabbatati i Insabbatati nebo ještě častěji inzabbatati. „Říká se, že byli tak nazýváni podle hebrejského slova sabbath, protože zachovávali sobotu jako Den Páně.“⁴⁴

„Mezi dokumenty, které máme od těchto národů, je prohlášení Desatera, které Boyer datuje do roku 1120. Důrazně se doporučuje dodržovat sabat tím, že se zdržíte světské práce.“⁴⁵

Maďarsko, Francie, Anglie, Itálie, Německo

„Šíření kacířství v této době je téměř neuvěřitelné. Od Bulharska po Ebro, od severní Francie po Tiberu – všude je najdeme [pasagini zachovávající sabat]. Zamořené jsou celé země, jako Maďarsko a jižní Francie. V mnoha dalších zemích jsou přítomni ve velkém počtu: V Německu, Itálii, Nizozemsku, a dokonce i v Anglii.“⁴⁶

Wales

„Existuje mnoho důkazů, že sabat byl dodržován v celém Walesu až do roku 1115 n. l., kdy byl „U svatého Davida“ dosazen první římský biskup. Ale starověké velšské církve zachovávající sabat stále ještě úplně nesklonily svá kolena před Římem, ale utekly do svých úkrytů.“⁴⁷

Francie

„Pierre de Bruys zvláště zdůraznil den uctívání uznávaný v té době keltskými církvemi na Britských ostrovech, mezi Pauliciány a ve velké východní církvi, a to sedmý den čtvrtého přikázání.“⁴⁸

TŘINÁCTÉ STOLETÍ

Valdenští

„Říkají, že... Papež Silvester byl Antikrist, zmiňovaný v listech sv. Pavla, jako syn zatracení.“⁴⁹ (římskokatolický autor)

„Kacířství valdenských nebo chudých lidí z Lyonu sahá až do starověku. Někteří říkají, že trvá od dob papeže Silvestra; jiní od dob apoštolů.“⁵⁰

Evropa

„Paulikiáni, petrobrusané, passagini, valdenští a insabbati byli hlavními skupinami zachovávajícími sabat v Evropě až do roku 1250 našeho letopočtu.“⁵¹

Passagini

Dr. Hahn říká, že když se římský kněz odvolával na čtvrté přikázání na podporu sabatu, bylo jim řečeno: „Sobota je symbolem věčného odpočinku svatých.“⁵²

ČTRNÁCTÉ STOLETÍ

Ghana

„V mé zemi, Ghaně, mnoho místních kmenů nazývá sobotu memeneda, doslova: „JÁ JSEM den“. Protože byl historicky určen jako zvláštní den pro uctívání Boha (Onyame), nazývá se také memeneda dapaa, „dobrý nebo vzácný den“. Vzhledem k tomu, že Božím

dnem je sobota, a protože každé dítě narozené v tento den se nazývá Kwame, Bůh je často nazýván Onyame Kwame, „Bůh, jehož dnem je sobota.“ Nedoporučuje se zapojovat do osobních nebo světských aktivit v memenedě, včetně účasti na trzích a pohřbech. Války v něm nelze vyhlásit ani vést. Tento zvyk slavit sobotu existoval dlouho před narozením prince Jindřicha Mořeplavce, portugalského cestovatele, který v 15. století přivedl do Ghany římskokatolické kněze a misionáře. Ale od příchodu těchto bílých misionářů s jejich podivným dnem uctívání byli všichni běloši nazýváni Kwasi Broni, „Bílí lidé neděle“.⁵³

Čechy

„V roce 1310, 200 let před Lutherovými tezemi, tvořili čeští bratři čtvrtinu obyvatelstva Čech. Byli v kontaktu s valdenskými, z nichž velké množství žilo v Rakousku, Lombardii, Čechách, severním Německu, Durynsku, Braniborsku a na Moravě. Erasmus poukázal na to, jak přísně čeští valdenští dodržují sedmý den sabatu.“⁵⁴

Anglie, Holandsko, Čechy

„Psali jsme o sabatistech v Čechách, Sedmíhradsku, Anglii a Holandsku v letech 1250 až 1600 našeho letopočtu.“⁵⁵

PATNÁCTÉ STOLETÍ

Čechy

„Erasmus dosvědčuje, že tito Bohémové dodržovali nejen do roku 1500 svědomitě sedmý den, a byli také nazýváni sabatisty.“⁵⁶

Norsko – církevní rada v Bergenu (22. srpna 1435)

„Arcibiskup se dozvěděl, že se lidé na různých místech v království odvážili světit sobotu.“⁵⁷

„Zachovávání soboty nesmí být v budoucnu za žádných okolností povoleno, protože se vymyká pokynům církevního kánonu. Proto radíme všem přátelům Božím v celém Norsku, kteří chtějí být poslušní vůči Církvi svaté, aby se zdrželi zla jakým je zachovávání soboty; a všem ostatním zakazujeme světit sobotu pod tím nejpřísnějším trestem církve.“⁵⁸

ŠESTNÁCTÉ STOLETÍ

Itálie – Tridentský římskokatolický koncil

Arcibiskup z Reggia pronesl mocný projev, ve kterém řekl, že [římskokatolická] církev pozměnila čtvrté přikázání „Pamatuj na den sabatu a zachovávej ho svatý“ jasně ukazuje, že tradice převyšuje Písmo. Tridentský koncil pak 18. ledna 1563 rozhodl, že tradice převažuje nad Písmem.⁵⁹

Anglie

„Za vlády Alžběty si mnozí svědomití a nezávislí myslitelé všimli (stejně jako dříve někteří protestanti v Čechách), že čtvrté přikázání od nich nevyžaduje, aby dodržovali první, ale výslovně ‚sedmý‘ den v týdnu.“⁶⁰

Rusko – Rada Moskvy

Obžalovaní [strážci sabatu/subbotniki] byli předvoláni, a otevřeně přiznali novou víru a hájili ji. Nejvýznamnější z nich... Kuritsin, Ivan Maximov, Kassian a archimandrita novgorodského kláštera byli 27. prosince 1503 v Moskvě odsouzeni k trestu smrti a veřejně upáleni v klecích.⁶¹

Čechy – Bohémští bratři

Četl jsem v pasáži Erasmu, že v raném reformačním období, během kterého psal, byli v Čechách sabatariáni, kteří nejen dodržovali sedmý den, ale také, jak se říkalo, extrémně dbali na sobotní odpočinek.⁶²

Německo – Dr. Eck proti reformátorům

„Církev však na základě své vlastní autority a bez Písma, přesunula zachovávání ze soboty na neděli.“⁶³

Evropa

Kolem roku 1520 našli mnozí z těchto sabatů ochranu na venkovském panství pana Leonharda von Liechtenstein (v Nikolsburgu). „Protože knížata z Lichtenštejna se držela zachovávání pravého sabatu“.⁶⁴

Indie

Slavný jezuita František Xaverský požádal o inkvizici. Poté byla založena v Goa v Indii v roce 1560, aby udržela „židovské zlo“ [zachování sabatu] na uzdě.⁶⁵

Rakousko

„Sabatarians jsou nyní v Rakousku.“⁶⁶

Etiopie – etiopský legát na dvoře v Lisabonu (1534 n. l.)

„Nenapodobujeme tedy Židy, ale následujeme Mesiáše a jeho svaté apoštoly, když dodržujeme tento den.“⁶⁷

Baptisté

„Někteří byli mučeni, protože nechtěli v neděli odpočívat jako ostatní a tvrdili, že neděle je svátek a zákon Antikrista.“⁶⁸

Holandsko a Německo

Barbara z Thiers, která byla popravena v roce 1529, prohlásila: „Bůh nám přikázal, abychom sedmého dne odpočívali.“ Další mučednice, Christina Tolinger, cituje: „O svatých dnech a nedělích řekla: „Za šest dní Hospodin stvořil svět a sedmého dne odpočinul. Ostatní svaté dny byly ustanoveny papeži, kardinály a arcibiskupy.“⁶⁹

Finsko – Dopis švédského krále Gustava I. Vasy finskému lidu (6. prosince 1554)

„Před časem jsme slyšeli, že někteří lidé ve Finsku se dopustili velké chyby, když dodržovali sedmý den, který se nazývá sobota.“⁷⁰

SEDMNÁCTÉ STOLETÍ

Anglie (1618)

„Nakonec, protože paní Traskerová učila jen pět dní v týdnu a v sobotu odpočívala, byla poslána do nového vězení v Maiden Lane a byla kvůli svému názoru na sobotní sabat uvězněna na 15 nebo 16 let.“⁷¹

Anglie (1668)

„Tady v Anglii je asi devět nebo deset církví, které dodržují sobotu, kromě mnoha rozptýlených učedníků, kteří byli zachováni velmi zvláštním způsobem.“⁷²

Maďarsko, Rumunsko

Protože však odmítli neděli a odpočívali o sabatu, kníže Sigismund Báthory nařídil jejich pronásledování. Simon Péchi se stal kancléřem a byl tedy nejmocnějším mužem po princovi v Transylvánii. Studoval Bibli a složil řadu hymnů, většinou na počest sabatu. Péchi byl zatčen a zemřel v roce 1640.

Švédsko a Finsko

Tyto názory můžeme v té době zaznamenat téměř v celém tehdejší Švédsku, tedy ve Finsku a severním Švédsku. V okrese Uppsala farmáři zachovávali sobotu místo neděle. Kolem roku 1625 se tato náboženská tendence v těchto zemích natolik prosadila, že nejen velká část prostého lidu začala slavit sobotu jako den odpočinku, ale také mnoho kněží.⁷³

Indie – syrští ortodoxní (1625)

Světlí sobotu. V sobotu mají slavnostní bohoslužbu.“⁷⁴

Severní Amerika

„Stephen Mumford, první strážce sabatu v Americe, přišel z Londýna v roce 1664.“⁷⁵

Baptisté sedmého dne (1671)

„...oddělení od baptistické církve, aby dodržovali sobotu.“⁷⁶

Anglie – Karel I. (1647)

„Neboť nikde v Písmu není, že by sobota již nemusela být zachová-

vána nebo že byla změněna na neděli; proto pouze autorita církve mohla změnit jedno a zavést druhé."⁷⁷

Anglie

„Mezi anglickým duchovenstvem došlo v roce 1618 k ostrému sporu o dva body: Za prvé, zda stále platí sobota čtvrtého přikázání; a za druhé, na jakém základě může být první den v týdnu zachováván jako ‚sabat.‘⁷⁸

Etiopie

Jeziuité se snažili přimět etiopskou církev k přijetí římského katolicizmu. Ovlivnili krále Za Dengela, aby navrhl podrobení se papežství (1604 n. l.) a „zakázal všem svým poddaným nadále zachovávat sobotu pod hrozbou přísného trestu“.⁷⁹

Čechy, Morava, Švýcarsko, Německo

„Jedním z poradců a gentlemanů u dvora byl John Gerendi, vůdce sabatistů, komunity, která neslavila neděli, ale sobotu.“⁸⁰

Anglie

Nápis na hrobě Petra Chamberlaina, královského lékaře... uvádí, že Chamberlain byl „křesťan“, který „zachovával přikázání Boží a víru Ježíšovu, byl pokřtěn kolem roku 1648 a sedmý den dodržoval jako sabat po 32 let.“⁸¹

OSMNÁCTÉ STOLETÍ

Etiopie

„Syrští pravoslavní se shromáždili v chrámu v sobotu před dnem Páně a slavili ten den, stejně jako Etiopané, což je zřejmě z jejich vyznání víry etiopským králem Claudiem.“⁸²

Rumunsko, Jugoslávie, Československo (1760)

„Toleranční patent (edikt) Josefa II. se nevztahoval na sabbatariány, z nichž někteří přišli o veškerý svůj majetek.“⁸³

Německo – Tennhardt z Norimberku

„Přísně se držel nauky o sobotě, protože je to jedno z deseti přikázání.“⁸⁴ Sám říká: „Nelze dokázat, že neděle nahradila sobotu. Hospodin Bůh posvětil poslední den týdne. Naproti tomu Antikrist ustanovil první den v týdnu.“⁸⁵

Čechy a Morava (1635–1867)

Situace sabbatářů byla hrozná. Jejich knihy a spisy musely být doručeny do konzistoře v Karlsburgu, aby je zničily plameny.⁸⁶

Morava – hrabě Zinzendorf

V roce 1738 napsal Zinzendorf o svém zachovávání sabatu: „Zachovávám sobotu jako den odpočinku po mnoho let, zatímco naši neděli využívám ke kázání evangelia.“⁸⁷

Severní Amerika – Čeští bratři po příchodu Zinzendorfa z Evropy (1741)

„Zvláštní okolnost, která si zaslouží pozornost, je, že se on a betlémská církev rozhodli dodržovat sedmý den jako den odpočinku.“⁸⁸

Pennsylvánie

V Pensylvánii už byla malá skupina německých strážců sabatu.⁸⁹

DEVATENÁCTÉ STOLETÍ

Rusko

Většina se však přestěhovala na Krym a Kavkaz, kde navzdory pronásledování zůstala věrná svému učení dodnes. Říká se jim subbotniki nebo sabbatarians.⁹⁰

Čína

„V této době Hung zakázal užívání opia a dokonce i tabáku, jakož i všech omamných nápojů; a sabat byl zachováván jako náboženský den.“⁹¹

„Sedmý den je dodržován nejpečlivěji a nejpřesněji. Taiping sabbath se dodržuje v sobotu.“⁹²

„Když se lidí Taipingu zeptali, proč zachovávají sedmý den sabat, odpověděli, že to je proto, že to učí Bible a protože sobotu jejich předkové zachovávali jako den uctívání.“⁹³

Indie a Persie

„Navíc v celé naší říši nadále dodržují své křesťanské bohoslužby sedmý den.“⁹⁴

Dánsko

Toto vzrušení nezůstalo bez účinku. Pastor MA Sommer začal zachovávat sedmý den a napsal důrazný článek o pravém sabatu do svých církevních novin *Indovet Kristendom*, č. 5, 1875.⁹⁵

Švédsko – baptisté

„Nyní se pokusíme ukázat, že svěcení soboty má svůj základ a původ v Zákoně, který sám Bůh ustanovil pro celý svět při stvoření, a proto je závazný pro všechny lidi v každé době.“⁹⁶

USA (1845)

„Tak vidíme, jak se splnil Daniel 7,25: Objevil se malý roh, který mění ‚časy a zákony‘. Proto se mi zdá, že všichni, kdo zachovávají první den jako sobotu, jsou papežovými strážci neděle a porušovateli Božího sabatu.“⁹⁷

Adventisté sedmého dne

Adventisté sedmého dne vznikli v Severní Americe v roce 1844 a do konce 19. století se rozšířili téměř po celém světě. Jejich název je odvozen od jejich učení o sobotě sedmého dne a druhém příchodu (adventu) Ježíše. V roce 1874 přišli do Evropy, v roce 1885 do Austrálie, v roce 1887 do Afriky a v roce 1888 do Asie i Jižní Ameriky.

Dnes. Otázkou stále zůstává, zda Ježíšovi následovníci pamatují na jeho sobotu a svědí ji, nebo zda ctí den založený pouze na lidské tradici. Zachovávaní neděle je založeno na autoritě římské církve, sobota na Hospodinově přikázání. Jak ukazují tyto písemné zprávy, věrní křesťané se raději vzdali života, než aby byli nevěrní Pánu sabatu.

„Blahoslavení, kdo plní jeho přikázání, aby měli právo ke stromu života a mohli vejít branami do města.“ (Zjevení 22,14)

Nezkrácený rukopis si můžete přečíst online na následující adrese: www.hwev.de/Publikationen/Der-Sabbat.pdf

Gordon Anderson, založený na Johnu F. Coltheartovi, Sobota Boží v průběhu staletí (1954)

Název původního anglického vydání The Sabbath of Jesus Christ Through the Ages

Překlad: Andrea Kotlow

Jazyková úprava - německá: Kai Mester, Edward Rosenthal

Poznámky

- 1 Eusebius, Ecclesiastical History, Buch 3, Kap. 5
- 2 William Prynne, Dissertation on the Lord's Day Sabbath, (1633), S. 33, 34, 44
- 3 Theodor Zahn, Geschichte des Sonntags, in: Skizzen aus dem Leben der alten Kirche, S.160-238, Deichert'sche Verlagsbuchhandlung: Leipzig (1908), S.206. S. 13, 14
- 4 Johann Carl Ludwig Gieseler, Lehrbuch der Kirchengeschichte, Bonn (1845), Bd. 1, Kap. 2, Abs. 30, S. 83
- 5 Edwards Brerewood, A Learned Treatise of the Sabbath, Oxford (1630), S. 77
- 6 Origenes, Homily on Numbers 23, Abs. 4, zit. in: Jacques-Paul Migne, Patrologia Graeca, (1856-1861) Bd. 12, S. 749, 750
- 7 Alphonse Mingana, Early Spread of Christianity in Central Asia and the Far East, Manchester (1925), Bd. 10, S. 460
- 8 Arthur Lloyd, The Creed of Half Japan, London (1911), S. 23
- 9 Peter Heylyn, History of the Sabbath, London (1636), Teil 2, Abs. 5, S. 73, 74,
- 10 Joseph Bingham, Antiquities of the Christian Church, London (1708-1722), Bd. 2, Buch 20, Kap. 3, Abs. 1, S. 1137-1138
- 11 Ambrosius, De Morbius, Brachmanorium Opera Omnia, 1132, zit. in Jacques-Paul Migne, Patrologia Latina, (1844-1855) Bd. 17, S. 1131, 1132
- 12 Benjamin George Wilkinson, Truth Triumphant, Mountain View, CA (1944), S. 308, Fußnote 27
- 13 Heylyn, S. 1612
- 14 Wilkinson, S. 170
- 15 De Lacy O'Leary, The Syriac Church and Fathers, London (1909), S. 83, 84
- 16 Charles Joseph Hefele, A History of the Councils, Edinburgh (1895), Bd. 2, Buch 6
- 17 Socrates Scholasticus, Ecclesiastical History, Buch 7, Kapitel 19
- 18 Heylyn, Teil 2, Kap. 2, S. 44
- 19 Heylyn, S. 416
- 20 Lyman Coleman, Ancient Christianity Exemplified in the Private, Domestic, Social and Civil Life of the Primitive Christians, Philadelphia (1853), Kap. 26, Abs. 2, S. 527
- 21 Francis White, Lord Bishop of Ely, Treatise of the Sabbath Day, London (1653), S. 219

- 22 Wilkinson, S. 68
- 23 Cain Adamnan, *Life of St. Columba*, Dublin (1857), S. 96
- 24 Bellesheim, *History of the Catholic Church in Scotland*, Bd. 1, S. 86
- 25 James Trapier Ringgold, *The Legal Sunday*, S. 267
- 26 James Clement Moffat, *The Church in Scotland*, Philadelphia (1882), S. 140
- 27 Nicene and Post-Nicene Fathers, Serie 2, Bd. 13, S. 13, Brief 1
- 28 Realenzyklopädie für Protestantische Theologie und Kirche, Artikel: Nestorianer; Henry Yule, *The Book of Ser Marco Polo*, London (1903), Bd 2, S. 409
- 29 Schaff-Herzog, *The New Encyclopaedia of Religious Knowledge*, (1891), Artikel: Nestorians; außerdem Realenzyklopädie für protestantische Theologie und Kirche, Artikel: Nestorianer
- 30 M. l'Abbe Huc, *Christianity in China*, London (1857), Bd. 1, Kap. 2, S. 48, 49
- 31 Responsa Nicolai Papae I und Consulta Bulgarorum, Responsum 10, zit. in: Mansi, Bd. 15, S. 406; ferner Hefele, Bd. 4, Abs. 478
- 32 Hefele, Bd. 4, S. 368-352, Abs. 478
- 33 Joseph Adam Gustav Hergenröther, *Photius*, Regensburg (1867) Bd. 1, S. 643
- 34 Hergenröther, *Handbuch der allgemeinen Kirchengeschichte*, (1879), Bd. 1, S. 527
- 35 Wilkinson, S. 232
- 36 Andrew Lang, *A History of Scotland From the Roman Occupation*, Edinburgh (1900), Bd. 1, S. 96 30 122010 *Fundament für ein befreites Leben*
- 37 Schaff-Herzog, ebd.
- 38 Jean Paul Perris, *Luther's Fore-Runners*, London (1624), S. 7, 8
- 39 William Forbes Skene, *Celtic Scotland*, Edinburgh (1876-80), Bd. 2, S. 350
- 40 John Nevins Andrews, *History of the Sabbath*, Battle Creek, MI (1859/61), S. 672
- 41 Migne, *Patrologia Latina*, Bd. 145, S. 506; Hergenröther, Bd. 3, S. 746
- 42 John Mason Neale, *A History of the Holy Eastern Church*, London (1850), Bd. 1, S. 731.
- 43 John McClintock, James Strong, *Cyclopaedia of Biblical, Theological and Ecclesiastical Literature*, (1867-1881), Bd. 1, S. 660

- 44 David Benedict, *General History of the Baptist Denomination*, Boston/London (1813), Bd. 2, S. 431
- 45 Adam Blair, *History of the Waldenses*, Edinburgh (1833), Bd. 1, S. 220
- 46 Christoph Ulrich Hahn, *Geschichte der Ketzler im Mittelalter*, Stuttgart (1845-50), Bd. 1, S. 13, 14
- 47 Abram Herbert Lewis, *Seventh Day Baptists in Europe and America*, Plainfield (1910), Bd. 1, S. 29
- 48 Quellenangabe fehlt, Anm. d. Redaktion]
- 49 Peter Allix, *Ancient Church of Piedmont*, Oxford (1821), S. 169
- 50 Reinerus Sacho, *The Roman Inquisitor*, um etwa 1230
- 51 [Quellenangabe fehlt, Anm. d. Redaktion]
- 52 Hahn, Bd 3., S. 209
- 53 Samuel Koranteng-Pipim, *Remember the Sabbath Day*; K. Owusu-Mensa: Onyame Kwame, *The Akan God of Saturday*.
- 54 Thomas Armitage, *A History of the Baptists*, New York (1890), S. 318; Robert Cox, *The Literature of the Sabbath Question*, Edinburgh (1865), Bd. 2, S. 201
- 55 Wilkinson, S. 309
- 56 Cox, Bd. 2, S. 201, 202; Wilkinson, S. 246
- 57 R. Keyser, *The History of the Norwegian Church under Catholicism*, Oslo (1858), Band 2, S. 488.
- 58 Dip. Norveg, Bd. 7, S. 397
- 59 Heinrich Julius Holtzmann, *Kanon und Tradition*, Ludwigsburg (1859), S. 263
- 60 Chambers, *Cyclopedia*, (1867), Artikel: Sabbath, Bd. 8, S. 462
- 61 Herman Sternberg, *Geschichte der Juden in Polen unter den Piasten und Jagiellonen*, Leipzig: (1878), S. 1117-1122
- 62 Cox, Bd. 2, S. 201, 202
- 63 Johannes Eck, *Enchiridion*, Köln (1573), S. 78, 79
- 64 Andrews, S. 649
- 65 Walter Frederic Adeney, *The Greek and Eastern Churches*, New York (1908), S. 527, 528
- 66 Martin Luther, *Vorlesung zum Buch Genesis*, (1535-45)
- 67 Michael Geddes, *Church History of Ethiopia*, London: (1696), S. 87, 88

- 68 Sebastian Frank, (1536)
- 69 Thielemans Janszoon van Braght, *Martyrology of the Churches of Christ, commonly called Baptists, during the era of the Reformation*, London: (1850), Band 1, S. 113, 114
- 70 Staatsbücherei bei Helsingfors, Reichsregister vom J. 1554, Teil B.B. Blatt 1120, S. 175-180a
- 71 Ephraim Pagitt, *Heresiography*, London (1654), S. 196
- 72 Stennets Briefe, 1668 and 1670, zit. in Cox, Bd. 1, S. 268
- 73 *History of the Swedish Church*, Bd. 1, S. 256
- 74 Samuel Purchas, *Hakluytus Posthumus or Purchas, His Pilgrimes*, London (1625), Teil 2, S. 1268 31
- 75 James Bailey, *History of the Seventh Day Baptist General Conference*, Toledo, Ohio (1866), S. 237, 238
- 76 Ebd., S. 9, 10
- 77 Robert Cox, *Sabbath Laws and Sabbath Duties*, Edinburgh (1853), S. 333
- 78 Joseph Timothy Haydn, *Dictionary of Dates*, (1841), Artikel: Sabbatarians, S. 602
- 79 Geddes, S. 311; Edward Gibbon, *Decline and Fall of the Roman Empire*, (1776-78), Kap. 47
- 80 Lamy, *History of Socinianism*, (1723), S. 60
- 81 [Quellenangabe fehlt, Anm. d. Übersetzers]
- 82 Joseph Abudacnus, *Historia Jacobitarum*, Oxford (1675), S. 118, 119
- 83 Jahrgang Band 2, S. 254
- 84 Johann Albrecht Bengel, *Leben und Wirken*, Stuttgart (1836), S. 579
- 85 Johann Tennhardt, *Schriften aus Gott*, Tübingen (1838), S. 49
- 86 Adolf Dux, *Aus Ungarn*, Leipzig: (1880), S. 289-291
- 87 Nikolaus Ludwig von Zinzendorf, *Büdingische Sammlung*, Abs. 8, Leipzig (1742), S. 224
- 88 Ebd. S. 5, 1421, 1422
- 89 Israel Daniel Rupps, *History of Religious Denominations in the United States*, Philadelphia (1844), S. 109-123
- 90 Sternberg, S. 124
- 91 Augustus Frederick Lindley (Lin-Le), *The History of the Ti-Ping Revolution*, Bd. 1, S. 36-48, 84

92 Ebd., S. 319

93 Abram Herbert Lewis, A Critical History of the Sabbath and the Sunday, Plainfield (1903)

94 Claudius Buchanan, Christian Researches in Asia, Cambridge (1811), S. 143

95 Advent Tidende, Mai 1875

96 Evangelisten, Stockholm, 30.05.-15.08.1863, S. 169 – Organ der schwedischen Baptistenkirche

97 T. M. Preble, A Tract, 13. Februar 1845; in: George R. Knight, 1844 and the rise of Sabbatarian Adventism, (1994)

